

Jan Pieter Abraham van den Ban werd geboren op 11 juli 1926 in Huizum. Hij was de zoon van Pieter Abraham van den Ban en Grietje Veldman. Hij had een zus Plonia Grietje Anje (1924) en een broertje Anne Willem Jan (1928). Hun vader was landbouwconsulent en hoogleraar en op een gegeven moment verhuisde het gezin naar Wageningen.

Jan en Anne werden lid van de Heeromagroep in Wageningen. Al in 1911 waren de eerste scoutingactiviteiten in Wageningen gestart. Later ontstonden twee groepen, de groene troep met Hopman de Voogd en de paarse troep, met vaandrig Heeroma. Na zijn overlijden werden de troepen weer samengevoegd en naar hem vernoemd, de Heeromagroep. Jan werd verkenner en in het seizoen 1938-1939 was hij ingedeeld bij de Zwaluwenpatrouille.

Na het verbod op Scouting op 2 april 1941 kwamen een tiental scouts wekelijks nog samen, onder leiding van hopman Jules van Wesemael. De gebouwen en het resterende groeps materiaal werd in beslag genomen en overgedragen aan de Jeugdstorm. Eén van de gebouwen ging om onverklaarbare redenen tijdens de oorlog in vlammen op. Een scout kon het niet aanzien dat het gebouw door de jeugdstorm gebruikt werd. Het andere gebouw ging verloren aan houtroof.

Jan trad in 1944 toe tot de Binnenlandse Strijdkrachten (BS). Ook de scouts Dick Schrijvershof en Jan Dirkse werden lid van de BS. De Binnenlandse Strijdkrachten waren sinds september 1944 een bundeling van de drie belangrijkste verzetsgroepen de Ordedienst (OD), de Landelijke Knokploegen (LKP) en de Raad van Verzet (RVV). Daarvoor werkten deze groepen weinig samenwerkten.

Van den Ban bracht in september 1944, op verzoek van de geallieerden, bedden voor een noodhospitaal in Wageningen. „*Vanuit Nijmegen kreeg de BS het verzoek een ziekenhuis in te richten. Ik heb toen bedden verzameld, onder andere uit hotels in de stad.*” Geen bed van het provisorische ziekenhuis is echter ooit gebruikt.

Toen Wageningen op last van de Duitsers geëvacueerd moest worden, kwam de familie van den Ban terecht in een boerderij in de omgeving van Lunteren. Hier vonden uiteindelijk 22 mensen onderdak, zowel in de boerderij als in een aantal kippenhokken. De Wageningen verwachtten dat de evacuatie een paar weken zou duren, uiteindelijk kon men pas na acht maanden weer terug naar Wageningen. Na terugkeer bleek een groot deel van Wageningen verwoest.

Direct na de overgave op 5 mei kreeg Jan vanuit de Binnenlandse Strijdkrachten op zijn evacuatie adres tussen Lunteren en Renswoude bericht dat hij terug moest. „*Ik denk dat ik rond 8 mei weer in Wageningen was. De rest van de bevolking wachtte op toestemming van het gemeentebestuur, dat in Veenendaal zat.*”

Doordat de kern van de Heeromagroep elkaar tijdens de oorlog bleef ontmoeten, kon de groep snel een doorstart maken. Scouts werden, net als de leden van de Binnenlandse Strijdkrachten, al voor de terugkeer van de geëvacueerde bevolking uit Wageningen actief om Wageningen weer bewoonbaar te maken. Ze verleenden allerlei hand en spandiensten. De scouts organiseerden in de leeg geroofde en beschadigde stoffeerdswinkel van medescout Jack van Leersum aan de Hoogstraat 15 een boodschappendienst. Ze deden boodschappen in bijvoorbeeld Ede, want in Wageningen was niet veel te krijgen. Doktoren gaven bijvoorbeeld een lijstje met bestellingen voor een apotheek. Er ging ook dagelijks een koerier naar het gemeentebestuur, dat nog in Veenendaal zat. De groep hield hiervan een logboek bij.

Toen de activiteiten van de BS overbodig waren geworden werd deze organisatie ontbonden. Daarbij kregen alle deelnemers een bedankbrief van Prins Bernhard, de bevelhebber. Ook Jan ontving zo'n brief.

Toen de omstandigheden weer wat normaal waren geworden bleken er wel honderd jongens te zijn die scout wilden worden. De Heeromagroep werd eerst in twee en later in drie troepen opgesplitst: Heeroma I, II en III. Later werden de groepen hernoemd. Heeroma I bleef Heeroma heten (met paarse das), Heeroma II werd de Belmontegroep (met groene das) en Heeroma III werd de Dorschkamp (met kaki das met groene rand). In 1949 word de Dorschkampgroep weer opgeheven. Er was wel continue een tekort aan leiding. Een deel van de leiding was student en ging in het weekend en de vakanties weg uit Wageningen en leiding werd opgeroepen om als militair naar Nederlands Indië te gaan.

Jan nam samen met een ander de leiding op zich van troep II en die had bijeenkomsten op het terrein van Belmonte, dat voor de oorlog een gesloten landgoed was van de familie Contant Rebeque. Van de stokoude dame Constant Rebeque kreeg Jan toestemming om de garage van Belmonte weer dicht te maken om het als troephuis te gebruiken. In die garage zat geen vloer meer. Vloeren uit veel huizen op de berg waren gebruikt om stellingen te maken bij de bergrand.

Jan en zijn twee jaar jongere broer Anne gingen na de oorlog studeren in Wageningen en beide werden hoogleraar, Jan in de Cultuurtechniek, Anne in de voorlichtingskunde.

In 1983 zijn de Heeromagroep en de Belmonte groep samen gaan draaien. De naam van de groep werd de *Belmonte Heeroma Combinatie (BHC)*. Zij fuseerden op 1 januari 1984 en de groep kreeg als naam Scouting Die Wiltgraeff. Bij de fusie waren ook de Stichting Padvinders Troephuisen en de katholieke Sint Cuneragroep betrokken. Ook werden er leden van de opgeheven meisjesgroep de Zonnegroep opgenomen.

Na de oorlog trouwde Jan met Clara Willinge Prins. Jan is overleden op 31 oktober 2019 in Elst.

Meer informatie

[prof.ir. Jan Pieter Abraham van den Ban \(1926 - 2019\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

[Na de bevrijding \(wo2meteigenogen.nl\)](#)

[Evacuatie en terugkeer \(wo2meteigenogen.nl\)](#)

[Vrede komt uit Wageningen - Binnenland - RD.nl](#)

[Jan Pieter Abraham van den Ban † 31-10-2019 overlijdensbericht en condoleances -](#)

[Mensenling.nl](#)

[Scouting die Wiltgraeff \(scouting-wageningen.nl\)](#)

[119-Scouting-Die-Wiltgraeff-Plaatsingslijst-v2023.pdf \(wageningen.nl\)](#)

Logboek Koekoekenpatrouille [119-Scouting-Die-Wiltgraeff-Plaatsingslijst-v2023.pdf \(wageningen.nl\)](#)

Logboek Heeromagroep – Inzet bij het bewoonbaar maken van Wageningen 14 mei 1945

[119-Scouting-Die-Wiltgraeff-Plaatsingslijst-v2023.pdf \(wageningen.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.